

Sisällys

Nuorten parlamenttiin osallistuneet koulut	3
Suullinen kyselytunti	5
1) Suomi Natossa	8
2) Alueelliset erot	9
3) Maa- ja syrjäseudun tulevaisuuden näkymät	9
4) Suomen Pisa-tulokset	10
5) Suomen talouskasvu	11
6) Työntekijöiden riittävyys	11
7) Nuorten sähkötukointi	12
Äänestys 1	13
8) Hiilineutraalisuustavoitteet	13
9) Nuorten mielenterveys	14
10) Nuorten aikuisten osallistuminen poliittiseen päätöksentekoon	16
11) Sotahuolia nuorten maailmasta	16
12) Ungas läskunnighet	17
13) Kouluruokailun taso	18
14) Mielenterveyden edistäminen liikunnalla	19
15) Valtionvelka ja leikkaukset	22
16) Maahanmuuttajien työllistyminen	22
17) Ihmiskasutuksen lähellä liikkuvat sudet	23
18) Suomen omavaraisuus tulevaisuudessa	24
19) Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet	24
Äänestys 2	25
20) Aktiivisen eutanasian laillistaminen	26
21) Tekoäly ja tulevaisuus	26
22) Opiskelijoiden toimeentulo	27
23) Suomen toimet pikamuodin haittojen estämisessä	28
Äänestys 3	28
24) Suomen suurin huolenaihe	29
25) Tasa-arvo Suomessa	29

Nuorten parlamenttiin osallistuneet koulut

- Ahvenisjärven koulu
- Armfeltin koulu
- Borgaregatans skola
- Elisenvaaran yhtenäiskoulu
- Enonkosken koulu
- Etelä-Hervannan koulu
- Eurajoen yhteiskoulu
- Euran Yhteiskoulu
- Evijärven keskikoulu
- Friisilän koulu
- Friisilän koulu
- Haagan peruskoulu
- Haapaniemen koulu
- Hankoniemen yläaste
- Harjuniityn koulu
- Hatanpään koulu
- Haukilahden koulu
- Heinäveden koulu
- Helsingin Juutalainen Yhteiskoulu
- Helsingin ranskalais-suomalainen koulu
- Helsingin Rudolf Steinerkoulu
- Helsingin suomalainen yhteiskoulu
- Hiukkavaaran koulu
- Honkajoen yhtenäiskoulu
- Hyrynsalmen yhtenäiskoulu
- Hämeenkyrön yhteiskoulu
- Ikaalisten yhteiskoulu
- Isoniitun koulu
- Itätuulen koulu
- Joensuun steinerkoulu
- Joutsenon koulu
- Jynkänlahden koulu
- Järvenpään Yhteiskoulu
- Kaakkurin koulu
- Kalliomaan koulu
- Kannelmäen peruskoulu, Runon toimipiste
- Karan koulu
- Karhusuon koulu
- Karjaan Yhteiskoulu
- Kaukajärven koulu
- Keinumäen koulu

- Keinumäen koulu
- Kiiminkipuiston koulu
- Kirkkojärven koulu
- Kirkonkulman yhtenäiskoulu
- Kisatien koulu
- Kittilän yläkoulu
- Kiviniityn koulu
- Kosken koulukeskus
- Kosken seudun yläaste
- Kotkansaaren koulu Keskuskoulu
- Kouvolan yhteiskoulu
- Kuhmoisten yhtenäiskoulu
- Kuivaniemen koulu
- Kungsvägens skola
- Kuopion steinerkoulu Virkkula
- Kuoppanummen koulukeskus
- Kuulammen koulu
- Kymenlaakson steinerkoulu
- Kärkölän Yhtenäiskoulu
- Lahden kristillinen koulu
- Lapuan yläkoulu
- Lehtikankaan koulu
- Leppävaaran koulu
- Liminganlahden koulu
- Linnainmaan koulu
- Luostarivuoren koulu
- Länsimäen koulu
- Majamäen koulu

- Mainingin koulu
- Mankkaan koulu
- Meilahden yläasteen koulu
- Merenkurkun koulu
- Merikosken koulu
- Merilahden peruskoulu
- Moision koulu
- Muonion yhtenäiskoulu
- Myllykosken yhtenäiskoulu
- Myllypuron peruskoulu
- Nummelanharjun koulu
- Nummen yhtenäiskoulu
- Nurmon yläaste
- Ojamonharjun yhtenäiskoulu
- Onkilahden yhtenäiskoulu
- Orimattilan yhteiskoulu
- Padasjoen yhtenäiskoulu
- Papinmäen koulu
- Paraistenseudun koulu
- Parolan Yhteiskoulu
- Pertunmaan yhtenäiskoulu
- Pielaveden yhtenäiskoulu
- Pikkolan koulu
- Pitkäkankaan koulu
- Pogostan koulu
- Pohjolan koulu
- Porin Lyseon koulu
- Pornaisten Yhtenäiskoulu
- Porolahden peruskoulu
- Pruukin yhteiskoulu
- Pudasjärven Hirsikampus
- Pukinmäenkaaren peruskoulu
- Punkalaitumen yhteiskoulu
- Puolimatkan koulu
- Puropellon koulu
- Rantakylän yhtenäiskoulu
- Raumankarin koulu
- Ressun peruskoulu
- Riihikosken yhtenäiskoulu
- Ristiinan yhtenäiskoulu
- Ruukin koulu
- Ruusuvuoren koulu
- Saaren koulu
- Saarijärven yhtenäiskoulu
- Saloisten yläaste
- Salpakankaan koulu
- Sariolan koulu
- Sarlinska skolan
- Savion koulu
- Sonkajärven yhtenäiskoulu
- Sulkavan yhtenäiskoulu
- Suomalais-venäläinen koulu
- Suomen kristillinen yhteiskoulu
Toivonlinna
- Suopellon koulu
- Sursik skola
- Sydän-Laukaan koulu
- Syvälahden koulu
- Säskylän Yhteiskoulu
- Takahuhdin koulu
- Tampereen Kansainvälinen koulu
- Tampereen kristillinen koulu
- Tarvasjoen koulu
- Tesoman koulu
- Tiirismaan peruskoulu
- Toivolanrannan yhtenäiskoulu
- Torkinmäen koulu
- Tupoksen koulu
- Turengin yhteiskoulu
- Töölön yhteiskoulu
- Urjalan yhtenäiskoulu
- Uskelan koulu
- Vehmaan koulu
- Veikkolan koulu
- Veromäen koulu
- Vetelin Keskuskoulu
- Vieremän kirkonkylän koulu
- Vuoniityn peruskoulu
- Vuorentaustan koulu
- Wivi Lönn Pyynikin koulutalo
- Ylämyllyn koulu, Patteriston yksikkö

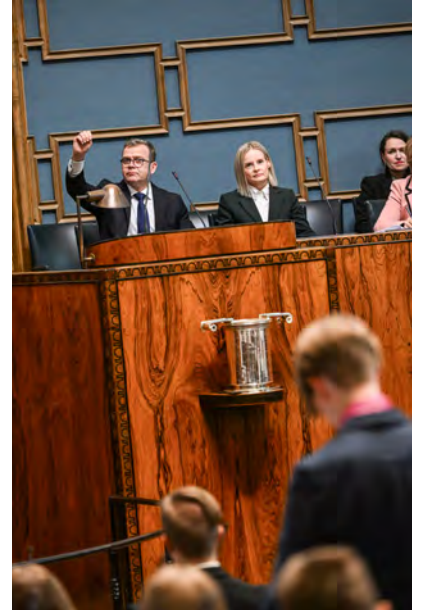

Nuorten parlamentti perjantaina 12. huhtikuuta 2024 kello 12–13

Suullinen kyselytunti

- Pääministeri Petteri Orpo
  - Valtiovarainministeri Riikka Purra
  - Opetusministeri Anna-Maja Henriksson
  - Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen
  - Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen
  - Työministeri Arto Satonen
  - Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah
  - Ulkoministeri Elina Valtonen
  - Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Anders Adlercreutz
  - Tiede- ja kulttuuriministeri Sari Multala
  - Liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist
  - Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen
-

Puhemies Jussi Halla-aho:

Hyvät koulujen edustajat, toivotan teidät tervetulleiksi tähän Nuorten parlamentin 13. istuntoon. | Bästa representanter för skolorna, jag önskar er välkomna till Ungdomsparlamentets trettonde plenum.

Nuorten parlamentin täysistunto järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 1998, kaksikymmentäkuusi vuotta sitten. Kaikkiaan 199 koulujen edustajaa osallistuu Nuorten parlamentin istuntoon.

Salin lehtereillä istuntoa seuraavat kutsuvieraat ja koulujen toimittaja-oppilaat sekä opettajat. Myös kodeissa ja kouluissa seurataan istuntoa televisiosta tai verkosta. Toivotan teidät kaikki tervetulleiksi. | I hem och skolor följer man också med plenum på tv och på nätet. Jag önskar er alla välkomna.

Olette toimittaneet ministereiden vastattavaksi yhteensä 171 kysymystä. Olette äänestäneet kiinnostavimmista kysymysaiheista, ja äänestyksen tulos on ollut yhtenä tekijänä, kun päiväjärjestykseen on valittu kysymyksiä.

Noudatamme myös tässä istunnossa samoja, ennalta määrättyjä menettelytapoja, joita on tapana noudattaa eduskunnan suullisella kyselytunnilla. Poikkeuksena näistä menettelytavoista tänään myös äänestetään.

Ehdotus hyväksyttiin.

Toimitettiin nimenhuuto.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Tämän kyselytunnin kuluessa äänestämme kolmesta kysymyksestä. Teen näiden kysymysten kohdalla äänestusehdotuksen.

Suullisella kyselytunnilla on sääntönä, että niin kysymykset kuin vastauksetkin saavat kestää enintään yhden minuutin. Jotta ehtisimme käsitellä mahdollisimman monta kysymystä, osoitan kunkin kysymyksen pääsääntöisesti vain yhden ministerin vastattavaksi. Paikalla on kaikkiaan 12 hallituksemme 19 ministeristä.

Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen jollekin paikalla olevista ministereistä, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta – P niin kuin painike – ja nousemalla seisomaan.

Annan ensimmäisen puheenvuoron oppilasedustaja Venla Vallille Jynkänlahden koulusta. Olkaa hyvä.

→ 1) Suomi Natossa

Venla Valli, Jynkänlahden koulu, Kuopio, Savo-Karjalan vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Suomesta tuli Naton täysivaltainen jäsen noin vuosi sitten. Tilanne Euroopassa on kuitenkin edelleen epävakaa Ukrainan sodan takia. Jos johonkin Nato-maahan hyökkäisi, miten Suomi auttaisi tätä maata: aseellisesti, rahallisesti vai jollakin muulla tavalla? Toisaalta jos Suomeen kohdistuisi hyökkäys, miten muut Naton jäsenvaltiot ovat velvoitettuja auttamaan Suomea?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Ulkoministeri Valtonen, olkaa hyvä.

Ulkoministeri Elina Valtonen:

Arvoisa puhemies! Kiitos erittäin hyvästä ja ajankohtaisesta kysymyksestä. Suomi liittyi puolustusliitto Natoon juuri sen vuoksi, että emme olisi vastaavassa sotilaallisessa hyökkäys-tilanteessa enää koskaan yksin. Nyt emme toden totta ole yksin, ja meidän avuksi tultaisiin sellaisessa tilanteessa. Todennäköisesti edettäisiin niin, että yhdessä liittolaisten kanssa aktivoisimme niin sanotun 5 artiklan eli sen Pohjois-Atlantin liiton sopimuksen kohdan, joka velvoittaa kaikkia liittolaisia auttamaan hyökkäyksen kohteeksi joutunutta liittolaismaata. Sen jälkeen voisimme saada apua, niin sotilaallista kuin humanitaarista, rahallista ja poliittista toki, ja kaikin muin tavoin.

Suomi toimisi vastaavassa tilanteessa tietenkin juuri samalla tavalla eli auttaisi hätään joutunutta liittokunnan maata.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Seuraavaksi Tuomas Reunanen Mankkaan koulusta, olkaa hyvä.

→ 2) Alueelliset erot

Tuomas Reunanen, Mankkaan koulu, Espoo, Uudenmaan vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Miten estetään Suomen taloudellinen keskittyminen vain muutamaiin isoihin kaupunkeihin? Esimerkiksi Itä-Suomessa on vähän työpaikkoja, jolloin siellä on pääasiassa vanhuksia, jotka tarvitsevat paljon palveluita. Palveluiden järjestäminen puolestaan on haastavaa taloudellisen tilanteen takia, joka taas vaikuttaa esimerkiksi terveydenhuollon ruuhkautumiseen sekä pitkiin matkoihin terveydenhuollon piiriin.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Kunta- ja alueministeri Ikonen, olkaa hyvä.

Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen:

Arvoisa puhemies! Kiitoksia erittäin hyvästä kysymyksestä.

Tämä on todella tärkeä asia, että meillä koko Suomi voi hyvin ja voimme kehittää koko maata tasapainoisesti. Meillä on tavoitteena se, että koko Suomea kehitetään muun muassa aluepoliittisesti sillä tavalla, että käynnistämme esimerkiksi Itä-Suomen ohjelman ja Pohjois-Suomen ohjelman ja kiinnitämme huomiota esimerkiksi Itä-Suomessa niihin kriittisiin asioihin. Nyt kun siellä on raja suljettuna, niin pystymme myöskin sitten tukemaan aluetta eri tavoin.

Meillä on myöskin esimerkiksi kaupunkipolitiikassa sellaisia keinoja, että koetamme kaupunkien tämmöistä veturiasemaa vahvistaa eri alueilla ympäri Suomen niin, että kaupungit voivat toimia. Tämä ei ole tavallaan sellaista vastakkainasettelua maaseudun ja kaupunkien välillä, vaan kaupungit voivat myöskin heijastella paljon hyvää kehitystä ympärilleen, ja toisaalta taas kehitämme myöskin maaseutua ja maaseutumaisia alueita niin, että ne ovat myös meidän huoltovarmuuden ja omavaraisuuden kannalta tärkeitä asioita. Ja sitten on esimerkiksi tämmöisiä pienempiä seutukaupunkeja teollisuuden keskittymänä. Eli tunnistamme myöskin erilaisten kuntien erilaisuuden ja koetamme luoda sitten välineitä näille. Tähän kytkeytyy myöskin liikuntapolitiikka, koulutuspolitiikka, monet asiat, joilla koetamme pitää huolta koko Suomen hyvinvoinnista. – Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Seuraavaksi Reetta Pylkäs, Hyrynsalmen yhtenäiskoulusta, olkaa hyvä.

→ 3) Maa- ja syrjäseudun tulevaisuuden näkymät

Reetta Pylkäs, Hyrynsalmen yhtenäiskoulu, Hyrynsalmi, Oulun vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Minun ja luokkakavereideni peruskoulu päättyy tänä keväänä, ja se tarkoittaa muuttoa pois kotoa. Muutto muualle opintoihin voi tuoda myös positiivista muutosta meidän elämiimme – harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuudet sekä palvelut ovat olleet pienessä kylässämme melko rajalliset. Paluu kotiseudulle on monen meistä osalta melko epätodennäköistä työpaikkojen vähyden vuoksi. Näin nuorten näkökulmasta näyttää siltä, että Suomen syrjäseudun annetaan itsekseen näivettyä sekä hiljalleen tyhjetä. Jakaako hallitus tämän näkökulman kanssamme? Onko mitään enää tehtävissä?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Maa- ja metsätalousministeri Essayah, olkaa hyvä.

Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah:

Arvoisa puhemies! Kiitoksia hyvästä kysymyksestä. On todella tärkeää ihan turvallisuuspoliittisestikin, että koko Suomi pysyy asuttuna. Niin kuin edellisessä ministerin vastauksessa ministeri Ikonen toi esille, hallitus on käynnistänyt muun muassa Itä-Suomi-ohjelman ja Pohjois-Suomi-ohjelman juuri sen takia, että me pystymme näitten alueitten elinvoimaa lisäämään.

On toki tärkeää, että myöskin muualla opiskelemissa käyneet nuoret voisivat palata kotiseudulle ja löytää siellä sitten sen oman ammatin ja myöskin jäädä sinne asumaan. Tässä yhteydessä täytyy nostaa esille maa- ja metsätalouden elinkeinot, joista näen, että niillä on vahva tulevaisuus Suomessa. Siinä mielessä haluan kannustaa nuoria opiskelemaan näihin ammatteihin. Pitkälti maa- ja metsätalouden elinvoiman varassa on myöskin maaseudun ja syrjäisempien seutujen elinvoima.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Seuraava kysyjä Safa Elghariani Tampereen kansainvälisestä koulusta, olkaa hyvä.

→ 4) Suomen Pisa-tulokset

Safa Elghariani, Tampereen kansainvälinen koulu, Tampere, Pirkanmaan vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Suomi on Pisa-tutkimuksissa pysynyt keskitason yläpuolella, mutta taso on kuitenkin laskenut huippuvuoden 2006 jälkeen. Opetushenkilöstö on jo ilmaissut huolensa suomalaisen koulun tilasta ja näkemyksensä Pisa-tulosten laskun syistä. Miten te aiotte huomioida heidän näkemyksensä, jotta koulutuksen laatu voidaan säilyttää ja osaamisen taso tuoda takaisin kärkipaikoille?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Opetusministeri Henriksson, olkaa hyvä.

Opetusministeri Anna-Maja Henriksson:

Arvoisa puhemies! Arvoisat nuoret! Erittäin tärkeä ja ajankohtainen kysymys. Hallitus panostaa tällä hallituskaudella perusopetukseen 200 miljoonaa euroa lisää. Me olemme hyvin tietoisia siitä, että meidän lasten ja nuorten lukutaito on heikentynyt paljon viimeisten 10–15 vuoden aikana. Sen takia meidän on nyt vahvistettava kaikkien lasten perustaitoja niin, että jokainen, joka päättää yhdeksännen luokan, pystyy kunnolla lukemaan, kirjoittamaan ja laskemaan. Tätä varten me teemme nyt myös uudistuksia, muun muassa alakoulun vuosiluokille 1 ja 2 tullaan lisäämään kaksi vuosiviikkotuntia äidinkieltä ja kirjallisuutta ja vuosiluokille 3–6 tulee yksi matematiikan tunti lisää. Sen lisäksi teemme oppimisen tuen uudistuksen, jotta jokainen oppilas saisi tukea niin pian kuin mahdollista silloin, kun hän tarvitsee, juuri sitä oikea-aikaista tukea, mitä hän tarvitsee. Saadaan lisää [Puhemies koputtaa] erityisopettajia, lisää aikuisia kouluun.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Seuraavaksi Topi Hietaniemi, Vuorentaustan koulu, olkaa hyvä.

→ 5) Suomen talouskasvu

Topi Hietaniemi, Vuorentaustan koulu, Ylöjärvi, Pirkanmaan vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Viime aikoina on jälleen saatu harmaita näkymiä talouskasvusta. Suomen Pankki ennustaa tälle vuodelle 0,2 prosentin bruttokansantuotteen supistumista. Miten hallitus aikoo kilpailukykyisesti houkutella Suomeen kohdistuvia investointeja, ja kuinka hallitus aikoo tukea yrittämistä ja yritysten kasvua esimerkiksi verottamisen ja toisaalta myös lainsäädännön kannalta?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

Valtiovarainministeri Riikka Purra:

Arvoisa herra puhemies! Oikein hyvää päivää kaikille nuorille! Ja kiitoksia tästä erittäin tärkeästä kysymyksestä. Hallitus nimenomaan miettii jatkuvasti näitä asioita. Tilanne meidän taloudessa on monesta suunnasta tällä hetkellä varsin huolestuttava. Olemme heikossa talouden suhdanteessa, toki valopilkkujakin jo on näkyvissä. Toisaalta meidän omaan järjestelmään, julkiseen talouteen, kohdistuu merkittäviä paineita, ja hallitus on tälläkin hetkellä etsimässä lisää sopeutustoimia. Samaan aikaan aivan viime päivinä me olemme menettäneet merkittäviä investointeja meidän naapurimaahan Ruotsiin, ja meidän omassa järjestelmässä on sellaisia seikkoja, jotka ovat heikentäneet meidän kykyä kilpailla näistä investoinneista.

Kuitenkin hallitusohjelma on nimenomaan kasvun, työn, työllisyyden ja yrittämisen ohjelma, ja siellä on lukuisia eri toimia, niin isoja uudistuksia kuin veropoliittisia ratkaisuja, joilla me pyrimme helpottamaan tätä tilannetta. Suomella on merkittävästi erilaisia vahvuuksia esimerkiksi osaamiseen liittyen, ja näitä me pyrimme hyödyntämään.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Seuraava kysymys. Aino Laurila, Joensuun Steinerkoulu, olkaa hyvä.

→ 6) Työntekijöiden riittävyys

Aino Laurila, Joensuun steinerkoulu, Joensuu, Savo-Karjalan vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Monissa ammateissa on pulaa työntekijöistä, ja se haittaa jo monien alojen toimintaa. Millä keinoilla hallitus aikoo turvata työntekijöiden riittävyyden tulevaisuudessa?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Työministeri Satonen, olkaa hyvä.

Työministeri Arto Satonen:

Arvoisa puhemies! Kiitos tärkeästä kysymyksestä. Työvoiman saatavuus on pitkässä juoksussa Suomelle todella iso haaste, koska meillä jää joka vuosi enemmän ihmisiä eläkkeelle kuin teitä nuoria tulee työelämään. Mutta toki tällä hetkellä on myös niin, että meillä on kolme kertaa enemmän ihmisiä työttömänä kuin on avoimia työpaikkoja. Eli ongelma on myös se, miten me saadaan ne työnhakijat ja työpaikat kohtaamaan. Sitä hallitus on nyt tekemässä muun muassa uudistamalla meidän sosiaaliturvaa niin, että työn tekeminen tulee kannattavamaksi.

Mutta sen rinnalla me tarvitaan myös työperäistä maahanmuuttoa ja erityisesti niille aloille, joilla meillä on suurin työvoimapula tällä hetkellä. Esimerkiksi sote-ala on sellainen, jolla meillä on huomattavan paljon työvoimapulaa. Sitten meillä on sellaisia aloja, kuten vaikka ICT-ala tai peliala, joilla Suomi on niin iso toimija, että Suomesta ei voi löytyä niin paljon ihmisiä kuin niillä aloilla tarvitaan työntekijöitä. Ilman muuta työperäistä maahanmuuttoa tarvitaan siinä rinnalla.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Seuraavaksi Kalle Jeffery, Hatanpään koulu, olkaa hyvä.

→ 7) Nuorten sähkö tupakointi

Kalle Jeffery, Hatanpään koulu, Tampere, Pirkanmaan vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Kouluissa nuorten sähkö tupakan eli niin sanotun vapen käyttö ja tupakointivälineiden kauppa aiheuttavat monenlaisia ongelmia. Tupakointivälineistä on tehty nuorille houkuttelevia värin, maun ja ulkomuodon perusteella. Myös sähkö tupakoinnin terveysvaikutukset huolestuttavat. Voisiko sähkö tupakoinnin kaupan kieltää lailla?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Osoitan tämän kysymyksen sosiaaliturvaministeri Grahn-Laasoselle. – Olkaa hyvä.

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen:

Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos todella hyvästä ja fiksusti muotoillusta kysymyksestä.

Nämä vapet leviävät todella kouluissa, ja hallitus on tästä tietoinen. Minä en voi suositella kenellekään vapen käyttöä, koska on myös havaittu, että näissä tuotteissa on sellaisia ainesosia, joita ei tunnisteta tai joista ei tiedetä, mitä ne sisältävät, myös myrkyllisiä ainesosia. Eli vapet eivät ole terveellisiä eivätkä turvallisia tuotteita käyttää.

Hallitus tuo itse asiassa jo ensi viikolla valtioneuvoston yleisistuntoon hallituksen esityksen, joka kieltää vapen hallussapidon eli nikotiinittomien sähkö tupakoiden hallussapidon alle 18-vuotiailta, ja se antaa kouluille myöskin työkaluja takavarikoida ja ottaa nämä tuotteet haltuun ja puuttua tähän kouluissa kiertävään ongelmaan. Vapea käytetään myös kiusaamiseen, ja nuorten keskuudessa on myös tämmöistä kaupankäyntiä. Tämä pitää saada loppumaan, niin että kaikilla on turvallista koulussa ja että meidän lasten kasvu ympäristö ja terveystottumukset ovat turvallisia.

○ Äänestys 1

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Esitän, että Nuorten parlamentti äänestää siitä, tulisiko sähkötupakointi kieltää Suomessa. – Selonteko ruotsiksi.

Tulkki:

Det föreslås att Ungdomsparlamentet röstar om huruvida användning av e-cigaretter bör förbjudas i Finland.

Selonteko hyväksyttiin.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Asiasta on äänestettävä. Joka kannattaa nykytilanteen säilyttämistä, äänestää ”jaa”. Joka kannattaa sähkötupakoinnin kieltämistä, äänestää ”ei”. – Pyydän äänestämään ”jaa” tai ”ei”.

Äänestyksen tulos: ”jaa” 28, ”ei” 169, tyhjiä 2.

Nuorten parlamentti päätti kieltää sähkötupakoinnin Suomessa. Asian käsittely päättyi.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Siirrymme eteenpäin. – Seuraava kysymys, Vilho Korkala, Orimattilan yhteiskoulu, olkaa hyvä.

→ 8) Hiilineutraalisuustavoitteet

Vilho Korkala, Orimattilan yhteiskoulu, Orimattila, Hämeen vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutoksen torjunta on jäänyt vähäiselle huomiolle muiden kriisien rinnalla, vaikka se onkin suurin ihmiskuntaa uhkaava ongelma. Viime vuosi oli historiallisen kuuma, ja Pariisin ilmastopöytäkirjan puolelta asteen tavoite lähestyy nopeasti – hetkellisesti se jo saavutettiin. Suomen tavoite olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä vaatii tehokkaampia toimia. Miten hallitus aikoo saavuttaa hiilineutraalisuustavoitteen, ja miten se aikoo edistää ilmastonmuutoksen vastaista torjuntaa globaalilla tasolla?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Ympäristö- ja ilmastoministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen:

Arvoisa puhemies ja hyvät nuorisoeustajat! Kiitos erittäin tärkeästä ja myös hyvin muotoilusta kysymyksestä. Ensinnäkin täytyy sanoa, että Suomessa onneksi fossiiliset päästöt vähenevät vauhdilla. Pelkästään viime vuoden aikana itse asiassa teollisuuden energiantuotannon päästöt vähenivät viidenneksellä, joka vastaa käytännössä 80:tä prosenttia koko Suomen henkilöautoliikenteen päästöistä – se antaa mielikuvaa.

Suomessa haaste siitä, pääsemmekö hiilineutraaleiksi reilussa kymmenessä vuodessa eli sitovatko metsämme yhtä paljon hiiltä kuin mitä sitten kymmenen vuoden päästä autoista ja teollisuudesta tulee, liittyy nimenomaan siihen metsien ja maaperän hiilinielun tasoon, joka on paljon pienempi kuin mitä neljä vuotta sitten arvioitiin. Mutta hallitus tekee energia- ja

ilmastostrategian yhteydessä töitä sen eteen, että Suomi pääsisi omalta osaltaan ensimmäisten maiden joukossa hiilineutraaliksi.

Ja kun aivan oikein kysymyksessä sanoitte siitä, että tämä on maapallon yhteinen asia – Suomen päästöt ovat vain noin promille, me emme yksin ratkaise – niin me olemme EU:ssa yhdessä ajamassa 90 prosentin päästövähennystavoitetta vuodelle 2040 ja sen mukaisia järkeviä toimia, [Puhemies koputtaa] mukaan lukien se, että ydinvoima hyväksytään vihreän sähkön, vihreän vedyn raaka-aineeksi ja käytetään [Puhemies koputtaa] kaikkia teknisiä keinoja päästöjä vähentääksemme.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Seuraava kysymys, Emilia Laurila, Järvenpään yhteiskoulu, olkaa hyvä.

→ 9) Nuorten mielenterveys

Emilia Laurila, Järvenpään Yhteiskoulu, Järvenpää, Uudenmaan vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Haluaisimme tietää: miksi hallitus ei panosta enemmän nuorten mielenterveyteen? Olemme huolissamme nuorten mielenterveydestä, koska nuoret eivät saa riittävästi apua tai nuoria ei oteta tosissaan. Työntekijöitä ei ole tarpeeksi hoitamaan nuorten asioita, ja vain huonoimmassa tilanteessa olevat nuoret saavat apua, eivätkä sitäkään ajoissa.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Sosiaali- ja terveysministeri Juuso ei valitettavasti ole paikalla, mutta suuntaan tämän kysymyksen sosiaaliturvaministeri Grahn-Laasoselle. – Olkaa hyvä.

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen:

Kiitos, arvoisa puhemies! Huoli nuorten mielenterveysongelmien kasvusta on yhteinen ja todellinen. Hallitus valmistelee parhaillaan lasten ja nuorten mielenterveystakuuta, terapiatakuu-nimellä, ja se tuo matalan kynnyksen apua mielenterveysongelmiin nopeasti, oikea-aikaisesti, matalalla kynnyksellä ja varhaisessa vaiheessa. Sillä pyritään ennalta estämään ongelmien syveneminen.

Erityisesti tytöillä näkyy kouluterveyskyselyissä ja tilastoissa ahdistuneisuuden kasvu, ja tähän pitää pystyä puuttumaan tarjoamalla yhä enemmän palveluja varhaisessa vaiheessa, niin kuin tämän terapiatakuun muodossa, ja tähän on varattu myöskin lisäresursseja.

Sen lisäksi me tarvitaan kyllä myös vakavaa keskustelua älypuhelinvaikutuksesta lasten ja nuorten mielenterveyteen ja sitten myös siitä, miten kouluissa voidaan yhä enemmän tukea lapsia ja nuoria ja heidän kasvuaan niin, että kaikki voisivat koulussa ja omassa arjessaan hyvin.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Seuraavaksi Elif Huttunen, Kirkkojärven koulu, olkaa hyvä.

→ 10) Nuorten aikuisten osallistuminen poliittiseen päätöksentekoon

Elif Huttunen, Kirkkojärven koulu, Espoo, Uudenmaan vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Presidentinvaalien jälkeen on puhuttu paljon nuorten aikuisten äänestysaktiivisuudesta ja heidän osallistumisestaan poliittiseen päätöksentekoon. Valitettavasti osa nuorista ei kuitenkaan koe tietävänsä päätöksenteosta tarpeeksi voidakseen osallistua politiikkaan. Kuinka Suomen valtio tulisi kasvattamaan ja tukemaan nuorten aikuisten osallisuutta poliittisessa päätöksenteossa ja mahdollisesti kannustamaan tulevia sukupolvia hyödyntämään äänioikeutensa?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist, olkaa hyvä.

Liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist:

Arvoisa puhemies! Kiitos tosi tärkeästä kysymyksestä. On tosi tärkeää, että lapset ja nuoret itse voivat osallistua erilaisiin asioihin esimerkiksi äänestämällä, kuten te teitte äsken, mutta myös semmoisiin asioihin, mitkä koskettavat omaa arkea. Se tarkoittaa, että myös esimerkiksi koulussa on tosi tärkeää, että nuoret pääsevät vaikuttamaan. Kunnissa meillä on myös nuorisovaltuustoja, ja nyt hyvinvointialueilla meillä on myös nuorisovaltuustoja, ja tämä on erittäin hyvä asia. Me voidaan myös rakentaa sillä tavalla, että nuoret voivat aidosti tehdä päätöksiä. Olen myös kuullut kunnissa asioista, joissa nuoret saavat oman pienen budjetin ja voivat päättää niistä asioista.

Olemme paljon puhuneet tästä myös valtakunnallisella tasolla. Uudessa valtakunnallisessa nuorisopoliittisessa ohjelmassa, joka äsken on hyväksytty, nostetaan tosi vahvasti esiin myös se, että nuorten pitäisi saada osallistua entistä enemmän myös politiikkaan valtakunnallisella tasolla.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Seuraava kysymys, Samir Salhi, Kannelmäen peruskoulu, olkaa hyvä.

→ 11) Sotahuolia nuorten maailmasta

Samir Salhi, Kannelmäen peruskoulu, Runon toimipiste, Helsinki, Helsingin vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Putin on puhunut Suur-Venäjän palauttamisesta. Mitä toimenpiteitä olemme Suomessa valmiita tekemään, jos Putin päättää toteuttaa uhkauksensa ja hyökätä Suomeen?

Mitä ulkoministeri haluaisi sanoa sotauutisoinnista ja sodan uhkasta huolestuneille lapsille ja nuorille?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Ulkoministeri Valtonen, olkaa hyvä.

Ulkoministeri Elina Valtonen:

Arvoisa puhemies! Edustaja nostaa kysymyksen, joka meillä kaikilla varmasti on välillä mielessämme.

Nyt on niin, että Suomi on puolustusliitto Naton jäsenenä turvallisemmassa asemassa kuin koskaan. Se ei koske pelkästään meitä itseämme, vaan koko tätä meidän läntistä liittokuntaamme ja Itämeren alueen maita, näitä ystävällismielisiä maita, joita meillä on runsaasti tässä naapurustossa.

Syytä huoleen ei ole. Suomeen ei kohdistu välitöntä sotilaallista uhkaa. Me teemme kaikkemme sekä yksittäin Suomena että Natossa mutta myös Euroopan unionissa ja kaikissa niissä viitekehyksissä, joissa toimimme, sen eteen, että maailma olisi yhä turvallisempi huomenna. Tässä tilanteessa se tarkoittaa sitä, että satsaamme omaan puolustukseemme, jotta kellekään ei tulisi edes mieleen sitä lähteä haastamaan, ja ennen muuta pyrimme kohti sellaista tulevaisuutta, jossa konflikteja ja sotia olisi koko ajan vähemmän.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Sedan ger jag ordet till Niilo Siakas från Borgaregatans skola, varsågod.

→ 12) Ungas läskunnighet

Niilo Siakas, Borgaregatans skola, Vasa, Vasa valkrets:

Ärade talman! Enligt forskare vid bland annat Jyväskylän universitet har läskunnigheten bland unga i Finland försämrats. Var tionde femtonåring har lässvårigheter och problem med läsförståelse. Detta blir ett allt vanligare och allt större problem.

Vad kan du som undervisningsminister göra för att motverka denna negativa trend och öka läskunnigheten bland unga i Finland?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Tack. – Minister Henriksson, varsågod.

Opetusministeri Anna-Maja Henriksson:

Tack så mycket, värderade talman! Tack så mycket för den här utmärkta frågan. Det är alldeles centralt att vi nu satsar på barnens läskunnighet. Jag är som undervisningsminister väldigt orolig för den här utvecklingen som vi nu har sett och det är regeringen också. Det är därför som vi nu satsar på att få in flera timmar i modersmål och litteratur. I de lägsta klasserna kommer det två årsveckotimmar till i modersmål och litteratur och vi satsar nu också pengar på, ska vi säga, ett läskunnighetsprojekt.

Men jag vill också uppmana alla vuxna att komma ihåg att läsa för sina barn där hemma. Det hör till det bästa man kan göra. Jag vill också uppmana alla mor- och farföräldrar, alla som är i närheten av barn och unga, att själv visa eget exempel.

Din fråga är jätteviktig, och regeringen tar det på stort allvar. Att man kan läsa, skriva och räkna då man har gått ut årskurs 9 är en förutsättning också för goda studier därifrån framåt, och regeringen satsar nu sammanlagt 200 miljoner [Puhemies koputtaa] på att stärka den grundläggande utbildningen.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Tack. – Tulkkaus suomeksi, kiitos.

Tulkkaus:

Kiitos erinomaisesta kysymyksestä. Nyt on erittäin keskeistä, että panostamme tähän, että lukutaito parantuisi. Minä opetusministerinä olen tästä kehityksestä huolissani ja niin on myös koko hallitus, koska nyt on tärkeää, että panostamme enemmän rahaa ja varoja varhaisen luokkien äidinkielen opetukseen ja myös kirjallisuuden opetukseen, eli kahden vuosi- ja kolmen tunnin verran. Lisäksi kouluissa on myös erilaisia projekteja meneillään lukutaidon kohentamiseksi.

Lisäksi haluaisin muistuttaa kaikkia aikuisia siitä, että lapselle kannattaa lukea. Se on paras mahdollinen valinta tulevaisuutta varten. Myös isovanhemmille haluaisin sanoa, että on hyvä, että osoittaa itse hyvää esimerkkiä lapsille.

Se, että kaikki peruskoulunsa päättävät yhdeksännellä vuosiluokalla osaisivat lukea, kirjoittaa ja laskea, on ensisijaisen tärkeää. Sen takia hallitus onkin tähän panostanut nyt 200 miljoonaa euroa.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Seuraavaksi Pauli Paski, Nurmon yläaste, olkaa hyvä.

→ 13) Kouluruokailun taso

Pauli Paski, Nurmon yläaste, Nurmo, Vaasan vaalipiiri:

Arvoisa puhemies... – Kuuluuko tämä?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kyllä, mikrofoni on päällä.

Pauli Paski, Nurmon yläaste, Nurmo, Vaasan vaalipiiri:

Joo, hyvä. – Arvoisa puhemies! Olemme kiitollisia maksuttomasta koululounaasta. Viime aikoina on kuulunut yhä enemmän viestiä eri puolilta Suomea, että kouluruuan taso on niin alhainen, että yhä useampi jättää kokonaan koulun ruuan välistä. Jos ei käy koulussa syömässä, tulee koulupäivästä haastava, koska ei jaksakaan keskittyä.

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä, että kunnat opetuksen järjestäjinä eivät säästäisi kasvavan nuorison kustannuksella? Voisiko kouluruuan tasolle kautta maamme asettaa minimivaatimuksen?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Kunta- ja alueministeri Ikonen, olkaa hyvä. – Opetusministeri Henriksson haluaa vastata, olkaa hyvä.

Opetusministeri Anna-Maja Henriksson:

Kiitos, arvoisa puhemies! Erinomainen kysymys. Eilen olin opetusministerin tehtävässä Brysselissä, jossa oli iso korkeatasoinen koulutusta käsittelevä seminaari, ja siellä tuli esille se, kuinka tärkeää kouluruokailu on meidän lapsille. Suomi on niitä harvoja maita, missä

meillä ylipäänsä on kouluruoka, joka on ilmainen kaikille lapsille. Meidät nähdään esimerkkinä maailmalla, että näin pitäisi olla muuallakin.

Meillä on ollut ilmainen kouluruokailu vuodesta 1948, se tuli heti sotien jälkeen. Nyt tietysti on hyvin tärkeätä, että kunnissa panostetaan myös kouluruokaan. Meillähän on myös tämmöinen kansallinen ravitsemussuositus, ja kunnat kyllä yrittävät noudattaa sitä, mutta mielestäni on myös tärkeätä, että kouluissa kysytään lapsilta, oppilailta, opiskelijoilta, minikälaista ruokaa haluaisitte, mitä itse haluaisitte syödä, ja sitten yritetään ottaa se huomioon. [Puhemies koputtaa]

Pidän äärimmäisen tärkeänä sitä, että meillä on edelleen ilmainen kouluruoka meidän kaikille lapsille Suomessa.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Seuraava kysyjä on Emma Seestie Kirkonkulman yhtenäiskoulusta, olkaa hyvä.

→ 14) Mielenterveyden edistäminen liikunnalla

Emma Seestie, Kirkonkulman yhtenäiskoulu, Humpvila, Hämeen vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Nuorten mielenterveysongelmat ovat lisääntyneet lyhyessä ajassa. Neljäsosa nuorten kuolinsyistä johtuu itsemurhasta. Psykiatrisessa laitoshoidossa yli 13-vuotiaiden määrä on lisääntynyt huomattavasti. Samaan aikaan nuorten liikkuminen on vähentynyt. Kouluterveyskyselyn mukaan kolmasosa nuorista liikkuu vapaa-ajallaan vain alle tunnin viikossa. Todistetusti liikunta vähentää stressiä ja kohentaa mielialaa sekä parantaa oppimista ja muistia. Miten hallitus pyrkii lisäämään nuorten liikkumista edistääkseen heidän mielenterveyttään?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Bergqvist, olkaa hyvä.

Liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist:

Arvoisa puhemies! Kiitos erittäin tärkeästä kysymyksestä. Tämä on asia, mistä me olemme puhuneet tosi paljon myös hallituksessa ja hallitusneuvottelujen aikana. Sen takia kehitettiin myös tämmöinen Suomi liikkeelle -ohjelma, mihin panostetaan nyt 20 miljoonaa euroa vuodessa. Nyt tämän vuoden aikana satsataan erityisesti lapsiin ja nuoriin. Halutaan, että jo pienet lapset saavat oppia sen, miten tärkeää ja kivaa on liikkua arjessa. Se on tämmöinen Liikkuvat-osio, mihin panostetaan nyt rahaa. Tämä raha menee siis varhaiskasvatukseen mutta myös kouluihin, ja myös opiskelijoille osoitetaan nyt miljoona euroa siihen, että voidaan liikkua enemmän. Just se yhteys siinä, hyvinvointi ja liikunta, on erittäin, erittäin tärkeä, ja kuten sanoitte, sillä on vahva yhteys myös siihen, että voi hyvin, että pystyy nukkumaan, pystyy oppimaan paremmin. Liikkuminen kannattaa kaikissa ikäryhmissä. Liikkumattomuus tällä hetkellä Suomessa maksaa meille yli kolme miljardia euroa vuodessa, [Puhemies koputtaa] joten joka askel eteenpäin on tärkeä askel parantamaan liikkuvuutta.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Seuraavaksi Julia Mäkisalo, Ruukin koulu, olkaa hyvä.

→ 15) Valtionvelka ja leikkaukset

Julia Mäkisalo, Ruukin koulu, Ruukki, Oulun vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Tänä vuonna Orpon hallitus ottaa arviolta 14,4 miljardia euroa lisävelkaa, ja vaikuttaa siltä, että tällä vauhdilla seuraavien vuosien aikana nykyinen hallitus tulee lisäämään julkista velkaa vielä enemmän kuin edellinen hallitus.

Edellisellä hallituskaudella maailmanlaajuinen koronapandemia ja Ukrainan sodan alkaminen lisäsivät luonnollisesti Suomen velkaantumista. Miten on kuitenkin mahdollista, että vaikka edellisen hallituskauden pahimmat kriisit on nyt selätetty, nykyinen hallitus ottaa velkaa vielä enemmän kuin edellinen, samaan aikaan kun se väittää taittavansa velkaantumista leikkaamalla yhteiskunnan kaikista heikoimmassa asemassa olevien perusturvasta ja tuesta?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

Valtiovarainministeri Riikka Purra:

Arvoisa herra puhemies! Tällä hallituksella on ohjelmassaan tosiaan merkittäviä talouspolitiikkaan ja julkiseen talouteen liittyviä tavoitteita. Yksi niistä on se, että kun velkaantuminen on jatkunut hyvin pitkään, puhutaan siis julkisen velan suhteesta bruttokansantuotteeseen, joka lähestyy 80:tä prosenttia, niin me vakautamme tällä hallituskaudella tämän velkasuhteen. Toistaiseksi meidän hallitusohjelmaan kirjatuilla toimilla tähän ei tulla pääsemään, koska talouden tunnusluvut ovat heikentyneet ja meidän tavoite on karannut.

Mutta juuri siitä syystä hallitus tällä hetkellä valmistelee ensi viikoksi uusia päätöksiä, joiden kautta me aiomme päästä tähän tavoitteeseen. Puhutaan hyvin merkittävistä sopeustoimista. Joudumme kohdistamaan leikkauksia hyvin laajasti eri sektoreille, tarkastelemaan myös veropolitiikkaa uudelleen, mutta tälle kaikelle on hyvä peruste. Se on se, että me haluamme varmistaa, että Suomessa tulevaisuudessakin on mahdollisuus ylläpitää hyvinvointijärjestelmää, huolehtia valtion kaikkein tärkeimmistä tehtävistä sisäiseen ja ulkoiseen turvallisuuteen liittyen, [Puhemies koputtaa] hyvinvointijärjestelmästä ja heikoimmista huolehtimisesta. Tämä edellyttää näitä toimia, sillä Suomessa valitettavasti tulot ja menot ovat rakenteellisesti [Puhemies koputtaa] täysin epätasapainossa.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Seuraavaksi Isla Muukkonen, Kosken koulukeskus, olkaa hyvä.

→ 16) Maahanmuuttajien työllistyminen

Isla Muukkonen, Kosken koulukeskus, Imatra, Kaakkois-Suomen vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Maahanmuuttajien työllistyminen on tällä hetkellä mielestämme liian hidasta. Tukien varassa työttöminä elää ihmisiä, vaikka he olisivat valmiita työskentelemään Suomessa ja maksamaan veroja. Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta maahanmuuttajien työllistyminen olisi tätä nykyä nopeampaa?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Työministeri Satonen, olkaa hyvä.

Työministeri Arto Satonen:

Arvoisa puhemies! Maahanmuuttajista tai ulkomaalaisista Suomessa tällä hetkellä noin kaksi kolmesta työkäisestä on töissä, ja tämä lukema on noussut noin neljällä prosenttiyksiköllä neljän vuoden aikana. Mutta nämä maahanmuuttajat eivät ole mikään homogeeninen ryhmä. Niiden maahanmuuttajien, jotka ovat suoraan tulleet tänne töihin, työllisyysaste on vielä 5–10 vuotta Suomeen tulon jälkeen korkeampi kuin kantasuomalaisilla. Sitten niillä, jotka ovat tulleet turvapaikanhakijoina, on pidempi polku työelämään, mutta heidänkin työllisyysasteensa on viime aikoina kehittynyt myönteisesti lukuun ottamatta tätä ihan viimeistä vaihetta, jolloin meillä suhdanne on ollut haasteinen.

Ehkä kaikkein eniten meillä on tehtävää siinä, että tänne opiskelijana tulleiden työllisyysaste on alempi kuin koko työllisyysaste, vaikka heillä pitäisi olla osaamista. Heitä pitäisi saada vielä nopeammin töihin, ja siinä täytyy vahvistaa suomen ja ruotsin kielen opetusta, jotta he maahan jäädessään paremmin täällä työllistyvät.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Seuraava kysymys, Roni Kairus, Riihikosken yhtenäiskoulu, olkaa hyvä.

→ 17) Ihmiskasutuksen lähellä liikkuvat sudet

Roni Kairus, Riihikosken yhtenäiskoulu, Riihikoski, Varsinais-Suomen vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Susien määrä on lisääntynyt Suomessa viimeisten 20 vuoden aikana erityisesti Lounais- ja Länsi-Suomen alueella. Suden ihmispelko on vähentynyt, ja sudet liikkuvat yleisesti ihmiskasutuksen lähellä. Lapset ja nuoret joutuvat kokemaan pelkoa suden kohtaamisesta koulumatkoillaan ja kotipiirissä liikkueensa. Mitä hallitus aikoo tehdä suden ihmispelon lisäämiseksi sekä lasten ja nuorten koulumatkojen turvaamiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. - Maa- ja metsätalousministeri Essayah, olkaa hyvä.

Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah:

Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitoksia ajankohtaisesta kysymyksestä. Suomessahan on monta upeaa suurpetoa suden lisäksi, muun muassa karhut, ahmat ja ilvekset ovat osa meidän luontoamme. On hienoa, että meillä Suomessa on tällaisia isoja suurpetoja, mutta ne kuuluvat ehdottomasti metsiin ja luontoon eivätkä todellakaan sinne ihmisten kotipihoihin tai vaikkapa esimerkiksi karja-aitauksiin tai lampoloihin – puhumattakaan siitä, että ne kuuluisivat lasten koulumatkan varrelle. Siksi meillä Suomessa on mahdollisuus lainsäädännön perusteella tehdä metsästä sellaisissa tilanteissa, että susi todellakin tulee sinne pihaan ja pystytään osoittamaan, mikä susi siellä on käynyt ja että se on todellakin uhkaksi ihmiselle ja ihmisen elinympäristölle. Sen lisäksi meillä Suomessa on myöskin mahdollista tehdä kannanhoidollista metsästä, joka tällä hetkellä on valitettavasti ajautunut siihen tilanteeseen, että siitä tehdyistä luvista on valitettu.

Nyt teemme lainsäädäntötyötä Suomessa, täällä kotimaassa, tällaisen susityöryhmän kautta, [Puhemies koputtaa] jossa pyrimme tätä lainsäädäntöä ja sen liikkumavaraa selvittämään ja mahdollisia muutoksia tekemään. Sen lisäksi edistämme tätä asiaa myöskin tuolla EU-tasolla, [Puhemies koputtaa] koska nämä suurpedot kuuluvat myöskin sinne luontodirek-

tiiviin ja sen liitteissä määritellään niitten suojelun taso. Siksi luontodirektiivin liitteitten muuttaminen on myöskin tärkeää, [Puhemies koputtaa] jotta asiantila muuttuu. – Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Pyydän ministereitä huomioimaan minuutin aikarajoituksen. – Seuraavaksi Ilkka Lapikisto, Honkajoen yhtenäiskoulu, olkaa hyvä.

→ 18) Suomen omavaraisuus tulevaisuudessa

Ilkka Lapikisto, Honkajoen yhtenäiskoulu, Honkajoki, Satakunnan vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Vallitsevassa maailmantilanteessa on tullut hyvin selväksi, että muihin maihin tukeutuminen ei aina ole kestävä vaihtoehto kriisin syttyessä. Miten hallitus aikoo ylläpitää valtakunnan, isänmaamme, huoltovarmuutta ja omavaraisuutta?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Anders Adlercreutz:

Arvoisa puhemies, ärade talman! Jos Suomi voi näyttää esimerkkiä jostain asiasta, niin huoltovarmuus on kyllä eittämättä niitä. Vaikka jokaisessa kriisissä kohtaamme uusia haasteita, niin isossa kuvassa voi sanoa, että vaikka koronakriisi osoitti, että varsin hyvää varautumista on, yhtä kaikki pitää jokaisesta kriisistä oppia tulevaa ajatellen.

Euroopan tasolla ollaan nyt viemässä tätä suomalaista varautumisajatusta muihinkin maihin, ja toivomme, että kun vaalien jälkeen seuraava komissio ja seuraava parlamentti aloittavat työnsä, niin työohjelmaan tulisi myöskin tämä suomalainen varautuminen tällaisena aivan keskeisenä kysymyksenä. Ollaan puhuttu varautumisen unionista, ja ajattelen, että kun elämme muuttuvassa maailmassa, jossa on joskus vaikea ennustaa tulevaa, niin tämä on hyvä asia ja Suomi voi tästä olla hyvä esimerkki.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Seuraavaksi Silvia Marjanen, Tiirismaan peruskoulu, olkaa hyvä.

→ 19) Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Silvia Marjanen, Tiirismaan koulu, Lahti, Hämeen vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Vuoden 2014 opetussuunnitelman keskeisiä uudistuksia oli itseohjautuvuuden lisääminen. Lapset, jotka eivät saa kodistaan minkäänlaista tukea, kipuilevat kasvavan vastuunsa kanssa. Pisa-tulokset puhuvat puolestaan ja näyttävät sen, miten jo nyt tasoerot suurenevat tiettyjen oppiaineiden kohdalla. – Näin ei voi jatkaa.

Miten eduskunta varmistaa sen, että kaikkia osapuolia, varsinkin kasvatusalan ammattilaisia, kuullaan uuden opetussuunnitelman laatimisessa? Miten oppiminen mahdollistuisi kaikille?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Opetusministeri Henriksson, olkaa hyvä.

Opetusministeri Anna-Maja Henriksson:

Arvoisa puhemies! Erinomaisen hyvä kysymys taas. On tosi tärkeätä, että me nyt panostamme perusopetukseen, ja niin kuin olen tuonut esille, niin uudistamme oppimisen tukea. Sen tavoitteena on juuri se, että saadaan kouluihin enemmän erityisopettajia niin, että jokainen oppilas, jokainen lapsi, tuntee, että hän saa sen tuen, minkä hän tarvitsee.

Nyt ollaan myös menossa kohti uutta tulevaa, ja me teemme tällaista tulevaisuustyötä myös opetus- ja kulttuuriministeriössä. Me mietimme nyt laajalla pohjalla, minkälainen tulee olemaan se tulevaisuuden koulu Suomessa. Mihän meidän on panostettava, mitä kaikkea on otettava huomioon? [Puhemies koputtaa] Tässä kuullaan laajasti yhteiskuntakenttää, ja opettajat tässä ovat erittäin erittäin keskeisessä roolissa mutta niin myös nuoret. Meidän on kuunneltava kaikkia.

Tässä tulevaisuustyössä mietitään tietysti myös sitä, mitä tämä voi tarkoittaa, mitä tekoäly voi tarkoittaa tulevaisuuden opetussuunnitelmalle. [Puhemies koputtaa] Meillä on myös toinen työryhmä, joka nyt miettii Pisa-tuloksia ja niitä toimenpiteitä, jotka edelleen tarvitaan vahvistamaan [Puhemies koputtaa] meidän kaikkien lasten osaamista.

○ Äänestys 2

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Esitän, että Nuorten parlamentti äänestää siitä, tulisiko uudessa opetussuunnitelmassa lisätä oppilaiden itseohjautuvuutta. – Selonteko ruotsiksi.

Tulkki:

Det föreslås att Ungdomsparlamentet röstar om huruvida den nya läroplanen bör ge eleverna utökade möjligheter till självstyrning.

Selonteko hyväksyttiin.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Asiasta on äänestettävä. Joka kannattaa oppilaiden itseohjautuvuuden säilyttämistä nykyisellä tasolla uudessa opetussuunnitelmassa, äänestää ”jaa”. Joka kannattaa oppilaiden itseohjautuvuuden lisäämistä uudessa opetussuunnitelmassa, äänestää ”ei”. – Pyydän äänestämään ”jaa” tai ”ei”.

Äänestyksen tulos: ”jaa” 139, ”ei” 57, tyhjiä 3.

Nuorten parlamentti päätti säilyttää oppilaiden itseohjautuvuuden nykyisellä tasolla uudessa opetussuunnitelmassa. Asian käsittely päättyi.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Seuraava kysymys, Emma Huczowski, Kaakkurin koulu, olkaa hyvä.

→ 20) Aktiivisen eutanasian laillistaminen

Emma Huczowski, Kaakkurin koulu, Oulu, Oulun vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Aktiivinen eutanasia on Suomessa laitonta. Sen laillistamisesta on kuitenkin tehty jo kaksi kansalaisaloitetta. Vuoden 2017 aloitteen eduskunta hylkäsi. Viime vuoden puolella laitettiin alkuun uusi kansalaisaloite. Tästä voi päätellä, että kansalaiset ovat aktiivisen eutanasian laillistamisen puolella. Eikö olisi jo aika laillistaa eutanasia kansalaisten tahdon mukaisesti?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Nyt meidän sosiaali- ja terveysministeri Juuso tosiaan ei ole paikalla, mutta olisiko ministeriäitiöstä joku muu halukas vastaamaan tähän kysymykseen hallituksen puolesta? – Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen:

Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos todella vaikeasta kysymyksestä. Varmasti tähän kysymykseen ei ole selkeää, helppoa eikä lopullista vastausta.

Tämä kansalaisaloitekeskustelu on mielestäni todella tärkeää käydä siitä, missä rajoissa eutanasia voisi olla mahdollinen, jos se olisi Suomessa mahdollinen. Sitä ennen pitää kuitenkin pohtia paljon sitä, miten toteutetaan arvokasta saattohoitoa, miten huolehditaan kivunlievityksestä elämän viimeisinä hetkinä. Sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta on tähän asiaan ottanut kantaa ja pohtinut sitä kannanotoissaan ja pohtinut sitä mahdollisuutta, voisiko Suomessa olla eutanasia käytössä sellaisissa tilanteissa, joissa se perustuu ihmisen omaan tahtoon silloin, kun on parantumattomasta sairaudesta kyse ja kärsimys on kohtuuton ja epäinhimillinen. Mutta tätä arvokeskustelua tarvitaan, ja ministereillä ja hallituksella ei ole tähän selkeää yhteistä kantaa, vaan tätä pitää jokaisen pohtia arvokysymyksenä ensin omalta kohdaltaan.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Seuraavaksi Joel Ouaiche, Kuopion steinerkoulu Virkkula, olkaa hyvä.

→ 21) Tekoäly ja tulevaisuus

Joel Ouaiche, Kuopion steinerkoulu Virkkula, Kuopio, Savo-Karjalan vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Tekoälyn väärinkäyttöä on todistettavasti tapahtunut esim. Yhdysvalloissa, ja ihmisistä on luotu halventavaa materiaalia. Onko hallituksella suunnitelmaa saada Suomeen tekoälyn väärinkäyttöä estävää lainsäädäntöä?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen:

Arvoisa puhemies! Tekoäly on yksi meidän aikamme isoja kysymyksiä. Se on asia, josta voimme toisaalta innostua valtavasti – se avaa meille huikean suuria mahdollisuuksia – mutta siinä on mukana myöskin monia isoja riskejä, jotka meidän on tunnistettava. Kannattaa

siis tehdä politiikkaa, jolla toisaalta hyödynnetään tekoälyä mutta sitten samaan aikaan varmistetaan sen turvallisuus.

Meillä on jo tälläkin hetkellä monta lakia, jotka rajaavat tekoälyn käyttöä: perustuslaki, hallintolaki, tietosuoja-asetus. Myöskin EU on parhaillaan viemässä omaa lainsäädäntöänsä tähän liittyen eteenpäin. Eli tämä asia on meillä tiedossa. Myöskin eettisiä periaatteita tarvitaan voimakkaasti tekoälyn käyttöön.

Toisaalta sitten samaan aikaan meillä on hallitus yhdessä Sitran kanssa käynnistänyt ministeriöitten yhteistyötä tällaisen luovan tekoälyn hyödyntämisessä. Meillä on todella kiinnostavia kokeiluja vaikkapa sosiaali- ja terveystaloudessa ja koulutuspalveluissa niin kunnissa, hyvinvointialueilla kuin valtiollakin. Ajattelen, että tässä meidän täytyy tasapainotella näitten asioiden kanssa.

Todella tärkeä ja ajankohtainen kysymys – kiitokset sen esille nostamisesta.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Seuraava kysymys, Eeki Virtanen, Paraistenseudun koulu, olkaa hyvä.

→ 22) Opiskelijoiden toimeentulo

Eeki Virtanen, Paraistenseudun koulu, Parainen, Varsinais-Suomen vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Hallitus on jäädyttänyt opintotuen indeksikorotukset vuosiksi 2024–2027. Samalla kun talouskriisi on kiihtynyt, on herännyt huoli nuorten taloudellisesta toimeentulosta. Nuoret näkevät opintolainan ottamisen suurena riskinä tulevaisuudessa erityisesti nyt korkojen noustua. Varakkaiden perheiden lapsilla ei ole tarvetta ottaa opintolainaa, kun taas suuri osa opiskelijoista käytännössä pakotetaan ottamaan lainaa, mikä kasvattaa tuloeroja. Lisäksi opiskelijat joutuvat käymään töissä opiskelun ohella, mikä usein viivästyttää valmistumista. Kuinka hallitus aikoo taata tasa-arvoiset toimeentulomahdollisuudet opiskelijoille?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Ministeri Bergqvist, olkaa hyvä.

Liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist:

Arvoisa puhemies! Kiitos hyvästä ja myös ajankohtaisesta kysymyksestä. Olemme päättäneet hallituksessa, että tehdään tällainen kokonaisuudistus, joka liittyy opintotukeen, opintolainaan ja kaikkiin niihin asioihin, mitä siihen liittyy. Se työ on jo käynnistetty, ja siellä mietitään tarkasti opintotuen taso, mietitään asumistuen muoto ja mietitään myös, miten paljon tuloja saa olla, ja mietitään myös, miten voidaan auttaa esimerkiksi opiskelijoita, joilla on lapsia.

Tähän liittyy myös esimerkiksi ateriatuki eli se, että opiskelijat voivat kolmella eurolla ostaa lounaan tällä hetkellä. Koulumatkatuki liittyy tähän myös. Myös hyvitys kuuluu tähän, eli jos opiskelee ja valmistuu tavoiteajassa, niin sitten voi saada myös 6 000 euron hyvityksen.

Tällä hetkellä käydään kaikkia näitä asioita läpi ja tehdään parhaillaan kokonaisuudistusta.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Seuraava kysymys, Kaisa Kujala, Rantakylän yhtenäiskoulu, olkaa hyvä.

→ 23) Suomen toimet pikamuodin haittojen estämisessä

Kaisa Kujala, Rantakylän yhtenäiskoulu, Mikkeli, Kaakkois-Suomen vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Tutkimusten mukaan vaateteollisuus on yksi eniten ympäristöä kuormittavista teollisuudenaloista maailmassa. Monet nykynuoret tilaavat pikamuotivaatteita suurista kansainvälisistä ketjuista. Mitä Suomi ja EU voisivat tehdä, jotta vaateteollisuudesta tulisi vastuullisempaa? Voisiko Suomi vaikuttaa EU:ssa siten, että pikamuodille luotaisiin tarkempaa sääntelyä esimerkiksi ympäristökuormituksen ja työolosuhteiden osalta?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Ympäristö- ja ilmastoministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen:

Arvoisa puhemies! Hyvä ja varmasti tulevaisuudessa entistäkin tärkeämpi ja merkittävämpi kysymys. Tämä tietysti liittyy myös kauppasopimukseen – täällä ei ole nyt kauppaministeri eikä elinkeinoministeri paikalla – mutta myös ympäristökysymyksiin, kuten tässä kysyjä viittasi. Itse asiassa Euroopan unionissa on parhaillaan vireillä mietintää siitä, pystytäisiinkö puuttumaan tällaisen nettikaupan, halpatuonnin laatukysymyksiin, standardeihin, asettamaan sille tarkempia sääntöjä. Se on myös turvallisuuskysymys. Kuten tiedämme, itse asiassa esimerkiksi vaateostoksista yllättävän iso osa palautetaan tänä päivänä. Eli se johtaa maailmanlaajuiseen tavaravirtaan ees sun taas, joten kyllä tämä varmaan on asia, jonka teidän sukupolvenne osaa hoitaa järkevämmän kuin mitä se tällä hetkellä maailman materiaalivirroissa tarkoittaa.

Suomi on mukana siinä pohdinnassa, kun etsitään tapoja, joilla voitaisiin järkevästi säännellä niin että tämä ei onnistu ainakaan sen takia, että Suomessa olisi vaikeampi tehdä niitä vaatteita ja että sen takia ostetaan Kiinasta ja tulee ympäristövahinkoja vain enemmän.

○ Äänestys 3

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Esitän, että Nuorten parlamentti äänestää siitä, tulisiko Suomen vaikuttaa EU-tasolla siihen, että pikamuodille luodaan tarkempaa sääntelyä esimerkiksi ympäristökuormituksen hillitsemiseksi. – Selonteko ruotsiksi.

Tulkki:

Det föreslås att Ungdomsparlamentet röstar om huruvida Finland bör påverka på EU-nivå så att det utarbetas närmare bestämmelser om snabbmode för att till exempel begränsa miljöbelastningen.

Selonteko hyväksyttiin.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Asiasta on äänestettävä. Joka kannattaa Suomen vaikuttamista EU-tasolla siihen, että pikamuodille luotaisiin tarkempaa sääntelyä esimerkiksi ympäristökuormituksen hillitsemiseksi, äänestää ”jaa”. Joka kannattaa sitä, että Suomi ei tule vaikuttaa EU-tasolla siihen, että pika-

muodille luotaisiin tarkempaa sääntelyä esimerkiksi ympäristökuormituksen hillitsemiseksi, äänestää "ei". – Pyydän äänestämään "jaa" tai "ei".

Äänestyksen tulos: "jaa" 182, "ei" 15, tyhjiä 2.

Nuorten parlamentti päätti, että Suomen tulee vaikuttaa EU-tasolla siihen, että pikamuodille luotaisiin tarkempaa sääntelyä esimerkiksi ympäristökuormituksen hillitsemiseksi. Asian käsittely päättyi.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Seuraava kysymys, Oliver Lomppi, Turengin yhteiskoulu, olkaa hyvä.

→ 24) Suomen suurin huolenaihe

Oliver Lomppi, Turengin yhteiskoulu, Turenki, Hämeen vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Maailmassa eletään aikaa, jolloin kohtaamme suuria haasteita niin Suomen kuin maailman mittakaavassa. Mikä on tällä hetkellä Suomen suurin huoli tai huolenaihe?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

Pääministeri Petteri Orpo:

Arvoisa herra puhemies! Ensin pahoittelut, että olin myöhässä. Olin työmatkalla Puolassa. Saanen tästä puhemieheltä Wilma-merkinnän. [Naurua]

Tämä asia on kysymyksenä erittäin, erittäin iso. Minä sanoisin, että meillä on isoja huolia, globaaleja huolia, kuten vaikka ilmastonmuutos tai sodat, joita käydään meidänkin lähialueilla, mutta silti sanoisin, että tällä hetkellä suurin huoli on velkaantuminen. Jos me emme saa meidän Suomen taloutta kasvuun, ihmisille töitä, toimeentuloa, niin me emme pysty huolehtimaan meidän kouluista, terveystaloudesta, meidän vanhuksista emmekä turvallisuudestakaan. Siksi minä pidän sitä kaikkein suurimpana huolena. Jos meillä on terve talous, me pystytään huolehtimaan siitä, että Suomi on hyvä maa tänään ja erityisesti huomenna.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Seuraava kysymys, Sebastian Niemeläinen, Ristiinan koulu, olkaa hyvä.

→ 25) Tasa-arvo Suomessa

Sebastian Niemeläinen, Ristiinan yhtenäiskoulu, Mikkeli, Kaakkois-Suomen vaalipiiri:

Arvoisa puhemies! Suomi on yksi maailman tasa-arvoisimmista maista maailmassa. Historiassa Suomi muun muassa salli Euroopan ensimmäisenä maana naisten yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden. Kuten demokratia, myös tasa-arvo vaatii jatkuvaa työtä, eikä se ole itsestäänselvyys. Kysynkin: kuinka Suomi aikoo edistää ihmisten yhdenvertaisuutta myös tulevaisuudessa, ja mitkä tekijät näette suurimpina uhkina suomalaisten keskinäiselle tasa-arvolle?

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

Pääministeri Petteri Orpo:

Arvoisa puhemies! Käytiin viime kesänä yhteiskunnassa aika laaja keskustelu, osin vaikea keskustelu, tasa-arvosta ja rasismista, jota ei Suomessa pitäisi olla. Sen jälkeen hallitus antoi eduskunnalle selonteon yhdenvertaisuudesta. Siinä on käyty hyvin laajasti läpi niitä kaikkia keinoja yhteiskunnassa, joilla me voimme edistää tasa-arvoisuutta, estää syrjintää ja torjua rasismia. Me ollaan kerätty nämä kaikki, koko tämä toimenpidevalikoima, joka on hyvin laaja, valtioneuvoston kansliaan pääministerin alaisuuteen. Sen toimeenpanoa seurataan, sille on annettu määrärahoja. Meidän pitää päästä siihen, että jokainen Suomessa – jokainen Suomessa asuva ihminen riippumatta siitä, mistä hän tulee, missä hän on syntynyt, miltä hän näyttää, mikä on hänen sukupuolinen suuntautumisensa, millaisia ajatuksia hänellä on – voi elää vapaasti ja turvassa. Se on meidän selkeä tavoite, ja me ollaan yhdessä tässä salissa se päätetty viime syksynä, ja niiden periaatteiden mukaisesti me toimitaan.

Mikään ei tietenkään julistamalla korjaannu, vaan se on jokaisesta meistä itsestämme kiinni – ihan jokaisesta. Se on minusta kiinni, se on teistä jokaisesta kiinni. Miten me kohtelemme muita ihmisiä, [Puhemies koputtaa] sitä meidän pitää kaikkien mieltä.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitoksia. – Suullisille kysymyksille ja vastauksille varattu aika on nyt valitettavasti päättymässä.

Tiden som reserverats för muntliga frågor och svar håller nu på att ta slut.

Nuorten parlamentti päättäneenä, että tämän täysistunnon pöytäkirja lähetetään valtioneuvostolle tiedoksi ja mahdollisiin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

Ehdotus hyväksyttiin.

Puhemies Jussi Halla-aho:

Kiitän oppilasedustajia mielenkiintoisista ja tärkeistä kysymyksistä. Tämä kyselytunti sujui esimerkillisesti. Pyydän arvoisia oppilasedustajia, toimittajaoppilaita, opettajia ja kutsuvieraita saapumaan kyselytunnin päätyttyä Eduskuntatalon Valtiosaliin Nuorten parlamentin juhlavastaanotolle.

Jag tackar elevledamöterna för de intressanta och viktiga frågorna. Ärade elevledamöter, journalistelever, lärare och inbjudna gäster, jag ber er att komma till Ungdomsparlamentets festmottagning i Rikssalen här i Riksdagshuset nu när frågestunden avslutas.

Nuorten parlamentin täysistunto päättyi kello 12.58.

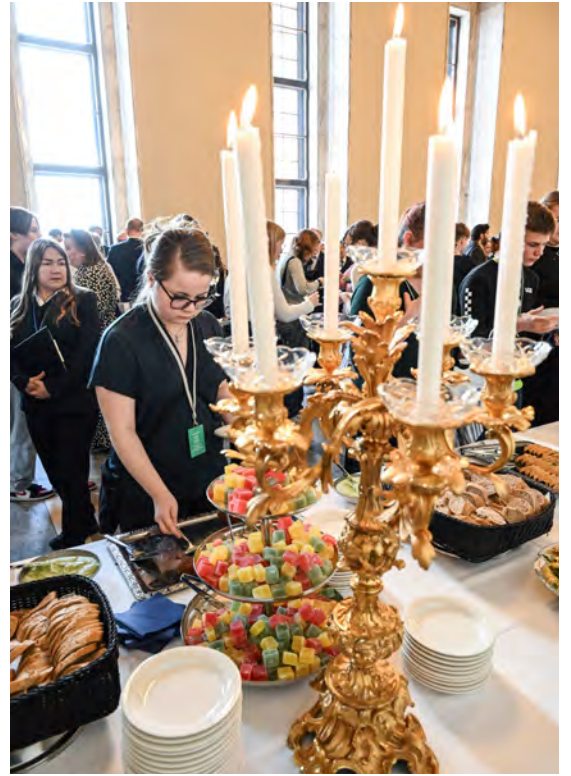

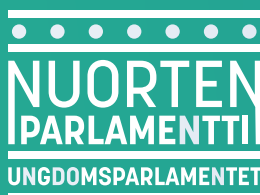

EDUSKUNTA
RIKSDAGEN

OPINKIRJO
KEHITTÄMISKESKUS